

Πανελλαδικές εξετάσεις 2016

Ενδεικτικές απαντήσεις στο μάθημα «ΛΑΤΙΝΙΚΑ»

A1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Exclūsus ab insidiatōribus Caligulae, recesserat in diaetam, cui nomen est Hermaeum. Paulo post rumōre caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Όταν διώχθηκε (από το Παλάτι) από τους δολοφόνους (συνωμότες) του Καλιγούλα, είχε αποσυρθεί σε μια θερινή κατοικία, της οποίας το όνομα είναι Ερμαίο (που ονομάζεται Ερμαίο). Λίγο αργότερα, επειδή τρομοκρατήθηκε (τρομοκρατημένος) από τα νέα της σφαγής, σύρθηκε προς το πιο κοντινό λιακωτό και κρύφτηκε ανάμεσα στα παραπετάσματα που κρέμονταν στην πόρτα.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine ostendensque patribus «Interrogo vos» inquit «quando hanc ficum decerptam esse putētis ex arbore». Cum omnes recentem esse tertium diem» inquit «scitōte decerptam esse Carthagine».

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Κάτωνας έφερε κάποια μέρα στο Βουλευτήριο (Σύγκλητο) ένα πρώιμο σύκο από την Καρχηδόνα και ενώ το έδειχνε (δείχνοντάς το) στους Συγκλητικούς είπε: «Σας ρωτώ πότε νομίζετε ότι αυτό το σύκο κόπηκε από το δέντρο». Όταν όλοι απάντησαν (είπαν) ότι ήταν φρέσκο είπε: «Κι όμως πριν τρεις μέρες να ξέρετε ότι κόπηκε στην Καρχηδόνα.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Auditā salutatiōne Caesar dixit: «Domi satis salutatiōnum talium audio». Tum vēnit corvo in mentem verbōrum domini sui: «Oleum et operam perdidit». Ad haec verba Augustus risit emitque avem tanti, quanti nullam adhuc emerat.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Όταν άκουσε το χαιρετισμό ο Καίσαρας είπε: «Στο σπίτι ακούω αρκετούς τέτοιους χαιρετισμούς». Τότε ήρθαν στο νου του κορακιού τα λόγια του αφεντικού του: «Κρίμα στον κόπο μου!» («Έχασα το λάδι και τον κόπο μου»). Σ' αυτά τα λόγια ο Αύγουστος γέλασε και αγόρασε το πουλί τόσο, όσο κανένα (πουλί) δεν είχε αγοράσει μέχρι τότε.

B1α.

insidiatōribus :	insidiatore
cui :	quā
caedis :	caedium (και caedum=ποιοητικός τύπος)
se :	mihi
quodam :	quoddam
praecocem :	praecocia
patribus :	patrum
hanc :	haec
sui :	tui
nullam:	nullius

B1β.

proximum:	propiozem
	prope-propius-proxime
satis:	satius

B2α.

Exclūsus :	excludunt
recesserat :	recedamus
exterritus :	exterruisti
prorepsit :	proreptum
abdidit :	abderetis
attulit :	afferre (και adferre)
ostendensque :	ostensurusque και ostenturusque
decerptam esse :	decerpi
dixit :	dic
venit :	veniendo

B2β.

perdidi	EN. perdas
	ΠΡΤ. perderes
	ΜΕΛΛ. perditurus sis
	ΠΡΚ. perdidideris
	Σ.Μ. perdidisses

Γ1α.

Caligulae: γενική αντικειμενική, ονοματικός ετερόππwtos προσδιορισμός (ή ως συμπλήρωμα) στο ουσιαστικό insidiatoribus

cui: δοτική προσωπική κτητική στο ρήμα est

se: αντικείμενο στο ρήμα abdidit, δηλώνεται άμεση/ευθεία αυτοπάθεια

die: αφαιρετική του χρόνου (χρονικού εντοπισμού) ως επιρρηματικός προσδιορισμός στο ρήμα attulit

decertam esse: αντικείμενο στο ρήμα rutetis και ειδικό απαρέμφατο

ex arbore: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της προέλευσης (ή της απομάκρυνσης) στο απαρέμφατο decertam esse

recentem: κατηγορούμενο στο εννοούμενο υποκείμενο του απαρεμφάτου ficum μέσω του συνδετικού τύπου esse

salutatiōnum: γενική διαιρετική στο επίρρημα satis

corvo: δοτική προσωπική στην απρόσωπη έκφραση μνήμης venit in mentem

quanti: γενική της αφηρημένης (υλικής) αξίας στο ρήμα emerat

Γ1β.

«Cato attulit [...] ficum praecocem»: **Ficus praecox [...] a Catone allata est.**

Γ1γ.

in curiam: **in curiā (in+αφαιρετική=στάση σε τόπο)**
ex/de/ab curiā (ex/de/ab+αφαιρετική=απομάκρυνση από τόπο)

domi: **domum (απρόθετη αιτιατική=κατεύθυνση σε τόπο)**
domo (απρόθετη αφαιρετική=απομάκρυνση από τόπο)

Γ1δ.

«Ad haec verba Augustus risit»:

- **Risitne** (ή riseritne = απορηματική υποτακτική) ad haec verba Augustus? (δεν γνωρίζουμε την απάντηση)

- **Num** ad haec verba Augustus risit (ή riserit = απορηματική υποτακτική)? (περιμένουμε αρνητική απάντηση)

- **Nonne** ad haec verba Augustus risit (ή riserit = απορηματική υποτακτική)? (περιμένουμε θετική απάντηση)

- **Ad haec verba Augustus risit** (ή riserit = απορηματική υποτακτική)? (δεν εισάγεται με κανένα ερωτηματικό μόριο για έμφαση)

Γ2α.

vela praetenta: **vela, quae praetenta erant (ή praetenta sunt = ιστορικός Παρακείμενος)**

[Δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στο vela. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quae, εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό, χρόνου Υπερσυντελικού, αφού το ρήμα της κύριας είναι σε χρόνο ιστορικό (abdidit)]

ficum praecoxem: **ficum, quae praecox erat**

[Δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στο ficum. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quae, εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό, χρόνου Παρατατικού, αφού το ρήμα της κύριας είναι σε χρόνο ιστορικό (attulit)]

Γ2β.

- **cuī nomen est Haermeum:** δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική στο diaetam
- **quando hanc ficum decerptam esse putetis ex arbore:** δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική μερικής αγνοίας ως έμμεσο αντικείμενο του ρήματος interrogo
- **Cum omnes recentem esse dixissent:** δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα inquit
- **quantī nullam adhuc emerat:** δευτερεύουσα επιρρηματική απλή παραβολική πρόταση του ποσού, που λειτουργεί ως β όρος σύγκρισης με α' όρο την κύρια πρόταση με το ρήμα emitque.
(Υπάρχει παραβολικό ζεύγος tanti – quanti)

Γ2γ.

exclūsus: **postquam exclusus est**

Εκφέρεται με οριστική, γιατί η πράξη μας ενδιαφέρει από καθαρά χρονική άποψη (γιατί δηλώνει μόνο το χρόνο), συγκεκριμένα χρόνου Παρακειμένου exclusus est (ή Υπερσυντελικού exclusus erat), γιατί εκφράζει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

exterritus: **cum exterritus esset**

[Δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση, που εκφέρεται με υποτακτική Υπερσυντελικού, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (progessit) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν]

auditā: **χρονική μετοχή και αφαιρετική απόλυτη**, γιατί το υποκείμενό της (salutatione) δεν έχει άλλο συντακτικό ρόλο μέσα στην πρόταση. Πρόκειται για νόθη αφαιρετική απόλυτη, γιατί το ποιητικό της αίτιο (a Caesare) συμπίπτει με το υποκείμενο του ρήματος (Caesar) και γι' αυτό παραλείπεται. Δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

Cum Caesar salutationem audivisset